

Mennesker med handicap i Uganda SLÅR SIG SAMMEN

Bedre tilgængelighed, rehabilitering og hjælpemidler er noget af det, der står på dagsordenen i et nyt samarbejde mellem organisationer i Uganda og Danmark

V I ER I Uganda. Rygmarvsskadeforeningen SIA er på husbesøg hos Rose. Hun er enlig mor og bor hos sine forældre på landet. Hun vågnede en morgen og var lam. Hver morgen bærer hendes familie hende ud på gårdspladsen. Om aftenen bærer de hende ind igen.

“Du skulle bede din bror sænke dørtrinnet og lave en rampe til dig,” er Joseph fra SIAs kommentar til hende. “Så behøvede du ikke bede om hjælp, bare fordi du skulle ind eller ud.”

Ugandas RYK

Da jeg igen møder Joseph, er vi i hovedstaden, til selvhjælpskursus for folk, der er udskrevet fra landets eneste afdeling for rygmarvsskader - på universitetshospitalet i Kampala. Folk, der har overlevet ulykken og nu skal overleve livet med et handicap. Joseph sidder i kørestol, fordi han engang stod for

tæt på et røveri, der gik galt. Han er marathonløber, med i bestyrelsen af SIA og underviser nye medlemmer i kørestolsteknik. I dag er holdet på en halv times morgentur igennem et almindeligt storbykvarter med jordveje, vandpytter og bakker. For mange er det første gang, de faktisk bruger deres stol til at komme et sted hen.

Rose er ikke med i selvhjælps-træningen. Hun bor alt for langt væk. Hun er den eneste rygmarvsskadede i sin landsby. Hun kan ikke tage en motorcykeltaxa til byen, og den lokale minibus stopper ikke for hende. Hvem skal hun snakke med for at få viden om, hvad hun kan, og hvad hun har ret til og mod til at tale om det?

SIA er Spinal Injury Association of Uganda, altså Ugandas RYK (*Rygmarvsskadede i Danmark, red.*). Det var SIA, der pressede på for at oprette en rygmarvsskade-afdeling på hospitalet, og SIA, der påtog sig

at organisere selvhjælpsgrupper for at træne rygmarvsskadede i at leve og overleve. Det betød et radikalt ryk i overlevelsesprocenten for rygmarvsskadede i Uganda. SIA arbejder nu på at tage springet fra selvhjælpsgruppe til rettighedsforkæmper.

Der skal arbejdes for rehabilitering, for adgang til hjælpemidler, for økonomisk selvstændighed, og for tilgængelighed. Og der skal arbejdes for at komme ud af hovedstaden Kampala og ud til Ugandas mange andre byer og landdistrikter.

Nyt samarbejdsprojekt

Det er en udfordring, som SIA ikke kan klare alene. Derfor er den gået sammen med to andre ugandiske handicaporganisationer og tre danske organisationer om et stort samarbejdsprojekt. Det drejer sig om: Den ugandiske rygmarvsskadeforening SIA, Den ugandiske hjerneskadeforening BISOU, Den ugandiske organisation af mennesker med fysisk handicap UNAPD, Dansk Handicap Forbund (DHF) (“søster” til UNAPD), Hjerneskadeforeningen (dansk “søster” til BISOU) og Dansk Handicap Idrætsforbund

Projektet er på 13 millioner kroner og skal vare fire år. Projektansøgningen ligger lige nu til høring i Danida og hvis alt går vel, kan arbejdet starte i 2014.

TAG MED PÅ BESØG TIL SIA

Vil du med på besøg hos DHF's nye partner i Uganda i januar 2014?

Interesserer du dig for organisationsarbejde, rettighedsarbejde og ulande? Er du medlem af RYK? Aktiv i din forening? Måske aktiv i sport? Har du erfaringer, som medlemmer af Ugandas RYK kan bruge, når de skal opbygge deres forening og styrke deres rettighedsarbejde? Kunne du tænke dig at blive aktiv i DHF's u-landsarbejde omkring det nye projekt?

Så er du måske ham eller hende, der skal med på projektbesøg til Uganda i januar. Send en mail med lidt om din motivation og kvalifikationer til sven@dhf-net.dk eller ring på 24 98 05 88.

Rose bæres ud om morgenen og ind om aftenen af sin familie og kommer ellers ikke ud.

IDRÆT ER ET REDSKAB

Opoti Scholar fremlægger sine visioner for handicapidrætten i Uganda. Vi er til planlægningsworkshop i Kampala. Seks organisationer – tre danske, tre ugandiske - er samlede om bordet for at formulere et nyt fælles projekt for mennesker med bevægelseshandicap i Uganda. Projektet skal handle om organisationsopbygning og rettighedsarbejde, og sport skal være redskabet. Sport giver mod på livet og gør det sjovt at være organiseret, samtidig med at idræt peger på nye veje i rehabilitering, kan være spydspids for inklusion i skolen og reklamesøjle for handicapbevægelsen i lokalsamfundet.

Scholar har selv været på landsholdet i siddende volley. Nu er hun projektarbejder i UNAPD og drivkraft i dens idrætsarbejde.

UNAPD er det ugandiske Dansk Handicap Forbund

UNAPD, Uganda National Action for Physical Disability, er DHF's søsterorganisation. DHF har arbejdet sammen med den i 10 år om at styrke organiseringen af mennesker med fysisk handicap og deres kamp for rettigheder. Fokus i UNAPD er

Joseph er rygmarvsskadedet og underviser nye medlemmer i kørestolsteknik.

på fysisk tilgængelighed og på levevilkår. De sidste år er den langvarige investering begyndt at vise resultater: lokalforeningers stædige arbejde for tilgængelighed i de lokale folkeskoler begynder at virke, UNAPDs forslag til tilgængelighedsstandarder i offentligt byggeri er vedtaget og begyndt at blive kendt blandt arkitekter og myndigheder og flere og flere medlemmer får adgang til den offentlige fattigdomsbekæmpelse. Resultaterne viser sig dog mest som enkelte gode eksempler fremfor generelle forbedringer, så der er langt igen.

I takt med at flere mennesker med handicap organiserer sig i UNAPD, er flere og flere også begyndte at melde sig ind i det, vi i Danmark kalder diagnoseforeninger: rygmarvsskadede, hjerneskadede, landmine-overlevere osv. Nogle ledere i UNAPD var først overraskede og måske endda fortørnede over, at UNAPD ikke var organisation nok for alle. Men nu er tiden moden til at finde sammen i respekt for gensidig forskellighed og fælles interesser.

Afrikas første hjerneskadeforening

BISOU er Brain Injury Support Organization of Uganda, Ugandas

hjerneskadeforening. Organiseringen af folk med hjerneskade i Uganda startede med selvhjælpsgrupper – et projekt som var støttet af Hjerneskadeforeningen i Danmark. Det skete i regi af UNAPD, som mest består af polio-overlevere, og der gik ikke lang tid før hjerneskade-grupperne besluttede, at de måtte have deres eget talerør. Derfor stiftede de Afrikas første forening af mennesker med hjerneskade i 2010.

BISOU ønsker nu at hjælpe selvhjælpsgrupperne, stifte egentlige lokalforeninger og at udvikle sit rettighedsarbejde: Der skal arbejdes for bedre indtægts- og jobmuligheder og for rehabilitering af mennesker med hjerneskade, som er et ukendt begreb i det ugandiske sundhedssystem, så der skal arbejdes helt fra bunden af. Hjerneskadeforeningen i Danmark har været med fra starten i det nye projekt.

For BISOU's og SIA's medlemmer er den første udfordring: at rehabilitering bliver en offentlig opgave, og at hjælpemidler og medicin bliver reelt tilgængelige for fattige mennesker - ikke blot på privatklinikker og på hovedstadens universitetshospital, men også i de lokale sundhedsklinikker. ■